

وجود نداشته باشد.

ارباب کیخسرو
رئیس- پیشنهادها ارسال می شود به
کمیسیون ماده ۱۰
مشارع اعظم- بنده پیشنهادی دارم
رئیس- بفرستید بکمیسیون ارسال
می شود.

ماده ۱۰ قرائت می شود:
(باین مضمون قرائت شد)

ماده الحاقیه- برای بدست آوردن علف
اصل السوس رضایت مالکین اراضی شرط بوده
عهد- صاحبان امتیاز است که رضیه مالکین
اراضی را بعمل آورند.
رئیس- آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی- بنده نمی دانم بچه مناسبت
ماده الحاقیه نوشته اند خوب است همان ماده
۱۰ باشد.

رئیس- ماده پانزده خواهد بود.
آقای عدل الملک
(اجازه)

عدل الملک- اینجا بطور مطلق نوشتن
رضایت مالکین را تحصیل کنند این
ترتیب خیلی مشکل است برای اینکه به
معص اینکه مالکین احساس کردند از این
محل می شود یک استفاده کرد خیلی مشکل
است که رضایت آنها بعمل آید بنده پیشنهاد
میکنم که یک راه حلی تعیین و یک حدی
برای مالکین معین نمایند.

رئیس- آقای داور
(اجازه)

داور- بنده گمان میکنم که اگر بطرز
عادلانه یا یک همچو چیزی بنویسند بهتر
است.

رئیس- آقای طهرانی
(اجازه)

طهرانی- بنده با آقای عدل الملک
موافقم زیرا وقتی که صاحب امتیاز مجبور
باشد رضایت مالکین را جلب کند اخلاق
مالیرانی ها این است که اگر دیدیم یک
چیزی طرف توجه است اگر قیمتش یک
تومان باشد ده هزار تومان قیمت روی آن
می گذاریم.

بنده عقیده ام این است که اول استرضای
خاطر صاحب ملک را جلب نمایند اگر
استرضای خاطر مالک بعمل نیامد این جای
تعیین حکم است که یک نفر حکم مالک معین
کند و یک حکم هم صاحب امتیاز و هر
قیمت عادلانه که حکم معین کردند صاحب
امتیاز مکلف است بمالک بدهد والا این
ترتیب ضرر برای صاحب امتیاز است و
بیشتر ضرر خواهد کرد.

رئیس- شور اول تمام شد. باید رأی
گرفت بشور دوم.

آقایانیکه شور دوم را تصویب میکنند
قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد برای اطلاع خاطر
آقایان عرض می کنم که لایحه تفریح بودجه
سنه گذشته مجلس رسیده است بکمیسیون
مسابقات ارسال میشود جلسه آتی روز
۳ شنبه.

حاج میرزا عبدالوهاب- روز ۳
شنبه وفات است.

رئیس- روز چهارشنبه
(جمع می از نماینده گان گفتند-
روز پنجشنبه)

رئیس- با ۴ شنبه آقایان مخالفند
رأی می گیریم باینکه جلسه روز ۴ شنبه باشد
آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند.
(عده معدودی قیام نمودند)

رئیس- تصویب نشد. جلسه آتی روز
پنجشنبه دستور:

اولا- خبر کمیسیون بودجه راجع به
بودجه مملکتی.

ثانیا- لایحه عوارض بلدی.

ثالثا- خبر کمیسیون بودجه راجع به
مستمری دکتر کوبین. آقای آقامیرزا
شهاب.

آقامیرزا شهاب- قانون استخدام
کشوری مستخدمین مجلس را مشمول آن
قانون نمیکنند ولی در یک ماده از آن قانون
مینویسد که قانون استخدام آنها را هیئت
رئیس مجلس تهیه کرده برای تصویب به
مجلس می فرستد و یک قانونی برای استخدام
مستخدمین مجلس در هیئت رئیس تصویب
شده و از مدتی هم که قانون استخدام کشوری
تصویب شده است دو سال می گذرد و مستخدمین
مجلس بلا تکلیف هستند و گمان میکنم به
موجب ماده ۷۰ قانون استخدام باید همان
قانونی که از تصویب هیئت رئیس گذشته
است به مجلس پیشنهاد شود و بیکر محتاج
برفتن بکمیسیون نیست از این جهت اگر
آقایان صلاح بدانند این ماده قانون اجرا
شود و همان قانون را بمجلس پیشنهاد
نمایند.

رئیس- آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی- مطابق رأی مجلس همان
قانون آمد بکمیسیون تجدید نظر در نظام
نامه داخلی و دیروز تمام شد و راپرت آن
عشقریب تمام می شود.

رئیس- آقای سلطان العلماء
(اجازه)

سلطان العلماء- بنده می خواستم
راجع بحقوق و رتبه مرحوم مستشار دفتر عرض
کنم جز دستور شود.

رئیس- در هر جلسه یک کار نوعی و
یک کار شخصی بکنید بهتر است پیشنهادی
از طرف آقای زعیم رسیده است قرائت
می شود.

(باین مضمون خوانده شد)

پیشنهاد میکنم راپورت کمیسیون تجدید
نظر در قانون انتخابات جزو دستور آتی

پنجشنبه شود.

رئیس- مخالفی ندارد
(اظهاری نشد)

رئیس- در درجه چهارم گذاشته می-
شود. آقای ضیاء الملک
(اجازه)

ضیاء الملک- بنده تقاضا میکنم
لایحه استخدام یک نفر بیطار فرانسوی
برای سرم سازی جزو دستور شود.

رئیس- دستور خیلی سنگین است.
می ماند برای بعد.

(مجلس ۳ ربع ساعت بعد از
ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی- مؤمن الملک
منشی- علی اقبال الملک
منشی- معظم السلطان

جلسه صدوسه

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه ۱۱ جدی

۱۳۰۳ مطابق پنجم

جمادی الثانیه ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت قبل از ظهر برپاست
آقای مؤمن الملک تشکیل گردید.

صورت مجلس یوم یکشنبه هفتم جدی
را آقای اقبال الملک ترائت نمودند.

رئیس- آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی- بنده قبل از دستور
عرضی دارم.

رئیس- آقای صدر الاسلام
(اجازه)

صدر الاسلام- بنده بعد
از تصویب صورت مجلس عرض دارم.

رئیس- آقای طهرانی
(اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی-
بنده هم بعد از تصویب صورت مجلس
عرضی دارم.

رئیس- آقای آقا سید یعقوب راجع
بصورت مجلس فرمایشی دارید؟

آقا سید یعقوب- خیر قبل از
دستور عرضی دارم ولی قبل از همه اجازه
خواستم همه هم دیدند که اشاره کردم.

رئیس- نسبت بصورت مجلس ایرادی
نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس- آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی- در اغلب مسائل مهمه
وقتیکه ما با هم صحبت میکنیم بنده
غالباً دیده ام که یک اتفاق نظری عقیده بین
آقایان هست.

ولی وقتیکه جمع میشویم در یکجا
و میخواهیم آن نظری عقیده را بصورت عمل
بیاوریم نمیشود- این را بنده درست نفهمیدم
علتش چیست-

آقایانیکه قبل از بنده در مجلس تشریف

داشته اند ونسبت بنده سمت استادی دارند
البته بهتر میدانند.

مدرس- خلق زنانه.

شیروانی- بنده فلسفه این مسئله
را نفهمیدم.

یکی از مسائلی که ما همیشه چه در
خارج مجلس وجه در داخل مجلس در آن
توافق نظر داشته ایم - مسئله اصلاح طرق
وشوارع هست که همه عقیده داشته ایم که
باید اصلاح راه ها در رأس اصلاحات باشد
ومخصوصاً آقایانیکه قدری پیش قدم
بوده اند.

مثلاً آقای تقی زاده وسایر آقایان
همیشه باین مسئله اهمیت میداده اند. شاید
نظر بنده هم قبل از آمدن بمجلس همین بوده
است که اقلاً در این دوره برای اصلاح
راه ها یک فکری بکنیم و این نظر را بنده
داشتم و شاید خیلی از آقایان هم همین نظر
را داشتند و عقیده شان این بوده است
که اگر بخواهند یک کار مهم عمومی در تمام
مدت وکالت شان برای این مملکت
بکنند.

اینست که برای اصلاح راه ها فکری
بکنند و در این باب یک پیشنهادی شده و
یک حرفهائی هم زده شده ولی وقتی میخواهم
آنرا بموقع عمل بگذاریم یعنی بجزبان
پیش ازیم - مبینیم یک گیرهائی پیدا میکند-
بلی ما شاید نتوانیم عجلتاً برای تمام مملکت
خودمان خط آهن فکر کنیم.

ولی اگر بتوانیم در چند خط وسایل
اتومبیل رانی تهیه کنیم البته خدمت بزرگی
کرده ایم -

حالا که وسایل کشیدن خط آهن برای
سراسر مملکت نداریم اقلامیتوانیم کاری
بکنیم که وسایل حمل ونقل تا اندازه بر راحتی
فراهم شود که از سفر مسافرت با شتر والاغ
وبالاخره کاریهای دولتی مصون بمانیم -
یک پیشنهادی از طرف یک کمیانی خارجی
راجع باتومبیل رانی بین طهران و سر حد
کرمانشاه قره تو به دولت داده است و
بنده آن پیشنهاد را که مطالعه کردم (شاید
خیلی از آقایان هم مطالعه کرده باشند)
یکی از پیشنهادهایی است که کمتر نظیرش
بمجلس آمده است که منافع ما هم از نقطه
نظر سیاسی وهم از نقطه نظر اقتصادی کاملاً
منظور شده است.

این پیشنهاد آمد بمجلس و در مجلس
هم جریان قانونی خود را طی کرد - و
بکمیسیون هم رفت ولی بعد دولت آنرا
برای تجدید نظر مسترد داشت (شاید
بعضی از آقایان بدانند)

بنده مبینم بواسطه امنیتی که در
ایران پیدا شده است از اروپا یا جاهای
دیگر دنیا یک توجعانی بمملکت ما پیدا
کرده اند -

مخصوصاً اخیراً یک مبعوضی بعد از آنکه
شبهه اندک بطور پیشنهاد بدوات داده شده است

از فرانسه آمده اند بطهران برای مذاکرات اقتصادی که بانک تأسیس نمایند و بالاخره شاید برای کشیدن خط آهن مذاکراتی بنمایند

ولی ورود این مسیون تصادف کرده است با پس گرفتن این پیشنهاد از مجلس و البته این قبیل مسائل مایوس میکنند اشخاصی را که از جاهای دیگر دنیا میآیند با ما داخل مسائل اقتصادی شوند تقریباً دو هفته میگذرد که دولت این لایحه را برای تجدیدنظر پس گرفته است در صورتی که قبل از اینکه این لایحه را به مجلس بفرستد مدتی در جریان بوده بوزارتخانه ها و ادارات مربوطه رفته و بالاخره بهیئت وزراء رفته و تصویب شده

بعد بمجلس آمده مدتی هم در مجلس جریان قانوننویسی را طی کرده تازه برای اینکه شاید یکی دو کلمه اش پس و پیش شده دولت قریب دو سه هفته است آنرا پس گرفته و نماینده يك کمیانی بزرگی را در طهران بلا تکلیف گذارده اند بنده میخواستم با آقایان محترم که بنده افتخار همکاری شان را دارم تذکر بدهم که همان طور که مسئله اصلاح رادار وقتی در خارج دوتا دوتا صحبت میکنیم فوق العاده اهمیت میدهم در اینجا هم که میاید بیشتر اهمیت بدهیم و در روی آن عقیده بیشتر کار کنیم و کمیسیونهای مربوطه باین کار هم بیشتر در این بابت دقت فرمایند

بعضی از نمایندگان - وارد دستور شویم

صدر الاسلام - بنده اجازه شواسته ام قبل از دستور عرض دارم

رئیس - شش هفت نفر اجازه شواسته اند را بورتی از کمیسیون اقتصادیات رسیده است قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

هر چند کمیسیون اقتصادیات بیشتر مایل بود پس از اخذ نتیجه کلی از عملیات خود بجز جرمی بعرض برساند مع هذا برای آنکه خاطر محترم آقایان نمایندگان عظام را از مختصر هم بی اطلاع نگذارده باشد عرضه میدارد

از تاریخ ۸ قوس ۱۳۰۳ که اولین جلسه کمیسیون منعقد شده مرتباً جلسات کمیسیون بر گذار بوده و در تمام جلسات آقای وزیر قرائت عامه شخصاً یا خودشان یا معاونشان حضور داشته و در هر جلسه نیز آقای رئیس کل مایه حاضر بوده اند

اساساً کمیسیون ۳ اصل مهم اتخاذ نموده است تا در اطراف آن از نقطه نظر الام فالا هم و هریک که نزدیک تر بعمل باشد اقدام نماید

(۱) اصلاح طرق شوسه موجوده بوسیله تعمیرات صحیح ثابت ممتدوساختن و ایجاد سایر راههای عرابه رو

(۲) کاستن از واردات مملکت بوسیله

تهیه ۰۰۰۰ مدرس - يك مرتبه دیگر از سر خوانده شود

(مجدداً باین ترتیب خوانده شد)

(۱) اصلاح طرق شوسه موجوده بوسیله تعمیرات صحیح ثابت ممتدوساختن و ایجاد سایر راههای عرابه رو (۲) کاستن از واردات مملکت بوسیله تهیه رفع حوائج در داخله

(۳) افزودن بر صادرات از راه اصلاح نواص امتعه موجوده داخله و ترقی جهات فلاحی و غیره در اثر اتخاذ این عقیده با موافقت آقایان وزیر قرائت عامه و رئیس کل مایه

اولاً تهیه صورتی در نظر است که برای مغایر طرق موجوده و ساختن طرق جدید بطرز عملی و با طریق تعیین محل ثابتی برای مغایر آن بصورت پیشنهاد از طرف دولت تقدیم مجلس شود

ثانیاً از آنجایکه بار سنگین باج راهها قابل تحمل نیست بامذاکرات و موافقت آقایان فوق الذکر در تهیه پیشنهادی هستند که از درجه تخفیف باج راهها با تصویب مجلس شورای ملی شروع شود و بتدریج این عادت باج گرفتن از راهها معهود گردد

ثالثاً پیشنهادی تهیه و تقدیم نمایند که وسایل نقلیه جدید الورود و عرابه دار از تأدیبه حقوق گمرکی معاف باشد و همچنین در نظر گرفته شده است که ماشین آلات فلاحی و صنعتی نیز به علاوه معافیت از پرداخت حقوق گمرکی از باج راه و نواقص معاف گردد تا بر سهولت تهیه وسایل تجارتي و صنعتی و فلاحی که اساس و سرمایه ازدیاد ثروت مملکت است بیفزاید

رابعاً برای ازدیاد غرس نهال چای و تربیت اشجار و وسایل فزونی حاصل برایش اطلاعات و نقشه جانی تهیه شده که در دست مطالعه است

قسمتهای مهم دیگر هم در نظر است که پس از موفقیت باخذ نتیجه اساسی بعرض خواهد رسید

ضمناً برای آنکه از افکار عمومی هم در مسائل اقتصادی استفاده شده باشد - علاوه آنکه اعلانی برای اطلاع آقایان نمایندگان محترم در سرسرای مجلس نصب گردید نیز در جراید درج و علاقه مندان باین مقصود دعوت شده اند هر گونه پیشنهادی داشته باشند بکمیسیون ارسال دارند و برخی پیشنهادات رسیده که در تحت مطالعه است در خاتمه مزید می نماید که کمیسیون اقتصادیات در موقع اتخاذ تصمیم و اقدام بهر قسمتی پیوسته ملاحظه توازن بودجه مملکتی را نموده بایه پیشرفت هر قسمت از نظریات خود را بر روی آن اصل محکم استوار میسازد

رئیس - بالمعنی در این باب مذاکره

نخواهد شد

وکیل الملک - خوب است طبع و توزیع شود

رئیس - طبع و توزیع میشود - بودجه مملکتی مطرح است

۲ فقره پیشنهاد که مراجعه شده بود به کمیسیون کمیسیون هر سه وارد کرده قرائت می شود

(شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه پیشنهاد آقای عطاءالله خان روحی نماینده محترم رامورد مطالعه قرارداد و نظر باینکه با اطلاع و بصیرتی که اعضای کمیسیون بوضعیت امور صحیه و بودجه آن دارند و بدلیل زیادتی که در این موضوع موجود است با این پیشنهاد برای سال جاری ۱۳۰۳ نمی تواند موافقت نماید و نمایندگان محترم را با اظهارات شفاهی دولت در مجلس شورای ملی مراجعه میدهند

هماد السلطنه

رئیس - ماده الحاقیه پیشنهاد آقای روحی قرائت می شود

(اینطور خوانده شد)

بنده ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم

دولت مکلف است که مبلغ پنججاه هزار تومان از یکصد و شش هزار و سیصد و هفتاد تومان بودجه صحیه مملکتی را به تناسب اختصاص به صحیه ایالات و ولایات بدهد

مخبر - چون در راپرت بنده عرض کرده ام که دلایل زیاد داریم حالا بنده نمی خواهم تمام دلایلی را که کمیسیون دارد در مجلس عرض کنم

فقط یکی دو تا را عرض میکنم که خاطر آقایان مسبق شود

این پیشنهادی که آقای روحی کردند و در مجلس هم قابل توجه شد که پنججاه هزار تومان از بودجه صحیه مرکز کس و به مصرف ایالات و ولایات برسد

این در عمل اینطور می شود

کلیه بودجه مملکتی در سال صدوسی هزار تومان است که هر برچی می شود ده هزار و هشتصد و سی و سه تومان -

فعلام دو ماه بیشتر بآخر سال نمائند اگر تمام دوا بر صحیه مملکتی را از اول برج دلو منحل کنیم آنوقت بیست و یک هزار و ششصد و شصت و شش تومان از مجمل امسال باقی می ماند در صورتی که اینجا پنججاه هزار تومان قابل توجه شده است

از یکطرف تصور نمی کنم که وکلای محترم و مجلس شورای ملی علاقه مند باشند که صحیه ولایات برقرار شود و مؤسسات صعی مرکز منحل شود و تصویب این پیش نهاد مستلزم است که بکلی مؤسسات صعی مرکز منحل شود

ولی کمیسیون بودجه هم باین نظر به

آقایان محترم کاملاً موافق است و مخصوصاً در این خصوص با حضور آقای وزیر مایه مذاکرای زیادی بعمل آمد و بالاخره آقای وزیر مایه گفتند همانطور که در مجلس اظهار شده وزارت مایه هم با این نظر موافق است و در بودجه سال آتی يك مبلغی علاوه بر این صدوسی هزار تومان که آنهم اقل در حدود همین مبلغ باشد پیش نهاد خواهد نمود که بتصویب مجلس شورای ملی برسد تا نه مؤسسات صعی مرکز منحل شوند و ایالات و ولایات هم از این راه استفاده نمایند

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - این دومین دفعه است که یک پیشنهادی در مجلس شورای ملی قابل توجه و تصدیق شده است و کمیسیون بودجه آن را رد کرده است

کمیسیون بودجه اظهار يك اطلاعی میکند مطابق آن اطلاعات پیشنهادی را که اکثریت مجلس قابل توجه دانسته است رد میکنند و رد کردن این پیشنهاد معنی این است که اکثریت مجلس یعنی آن اشخاص که این پیشنهاد را قابل توجه دانسته اند باندازه اعضای کمیسیون بودجه اطلاع ندارند

حالا تا چه اندازه این حرف مقرون به حق و صواب است کارند ام ولی اگر فرغ زاید بر اصل شنیده باشید همین مسئله است که اکثریت مجلس می گوید در مقابل صد و سی و شش هزار تومان که برای صحیه مملکت ایران در نظر گرفته شده است با برای ممالک ایران باستثناء پنججاه هزار تومانش برای مملکت طهران صرف شود و پنججاه هزار تومانش برای سایر ممالک صرف ایران شود آیا می فرمایند اینطور درست نمی شود بنده عرض می کنم مدارس طبی و آنجاها که مردم تعلیم می دهند بر جای خودشان باقی باشند

ولی این صحیه های عمومی که دولت بآنها پول می دهد با وجود بودن صد هاد کتر در مرکز پول این صحیه ها را بولایات بدهند که فاقد جمیع وسایل زندگانی هستند مخصوصاً سرحادات

آقایان هیچ تصور نمی کنند که سرحادات یعنی دروازه های مملکت دست کی است و کی باید آنها را اداره کند

امراضی که از خارجی وارد مملکت می شوند باید در سرحادات آنها جلوگیری شود

بنده یک مرتبه راجع به شهر باندازه که میتوانستم توضیح دادم حالا شاید بیش از آن لازم نبود

ولی عرض میکنم که برای جلوگیری از ورود امراض در مملکت پنججاه هزار تومان از صدوسی و شش هزار تومان صرف

شود زیاد نیست خوب است رعایت حال اهالی ایالات و ولایات را هم بفرمایند در همین کازرونی چند هزار بچه از مرض آبله مردند در صورتی که سرم آبله چندان قبلی نداشتند اگر میخواستند برای تمام ایالات و ولایات ایران سرم بفرستند شاید بیش از هزار تومان قیمتش نمی شد و باندازه نومان سرم آبله برای يك ولایت نفرستاده اند و نتیجه اش این می شود که باندازه طفل از میان برود

میفرمایند صدوسی و شش هزار تومان برای صحیه مرکز باید باشد ولی برای ولایات در آتی فکر میشود در صورتیکه در مرکز در سراسر رهگذر يك تابلوی دکتروو کلینیک هست

(خنده نمایندگان)

خوب است آقایان در فکر سایر مردم هم باشند

مخبر - بنده نمی خواهم وقت مجلس را مثل آقای کازرونی تلف کنم بنده عرض میکنم از روی حساب تا آخر سال قریب بیست و دو هزار تومان بیشتر پول ندارید آنوقت می گوئید پنججاه هزار تومان برای ولایات اختصاص داده شود !! البته همه موافقت باین مسئله ولی برای امسال مورد ندارد برای سال آتی

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده الحاقیه پیشنهادی آقای روحی - آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع قلیلی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد ماده الحاقیه پیش نهادی آقای طهرانی و جمعی از آقایان نمایندگان قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

اینجا باین پیشنهاد می نمایم که ماده الحاقیه ذیل بر مواد قانون بودجه علاوه شود

ماده الحاقیه - وزراء مکلفند مادامی که در جزو منتظرین خدمت وزارتخانه اشخاص هستند که از هدهه شغلی بر میآیند اشخاصی خارج را بعنوان کنتراست استخدام نمایند مگر در فن مخصوص متخصص باشند که در هدهه منتظرین خدمت یافت نشود

رئیس - راپورت کمیسیون راجع به این ماده قرائت میشود

(شرح آتی خوانده شد)

کمیسیون بودجه پیشنهاد آقای آقای شیخ محمد علی طهرانی و جمعی از نمایندگان محترم را مورد مطالعه قرارداد و چون ضمیمه این ماده را در قانون بودجه مملکتی می مورد میدانند لذا نمیتوان موافقت نماید

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - با آنکه در مواقعی ولی باریت کمیسیون مخالفم

رئیس - باریت کمیسیون مخالفند

ضیاء الواعظین - بلی

رئیس - بفرمائید

آقای شیخ محمد علی طهرانی - بنده قبلاً اجازه گرفته بودم

رئیس - کجا

طهرانی - در راپورت کمیسیون نوشته ام مخالفم

رئیس - نوشته اید در ماده چهارده مخالفید

آقای شیخ محمد علی طهرانی - در راپورت کمیسیون بودجه عرض کرده ام مخالفم راجع به همین موضوع است

رئیس - بفرمائید

آقای شیخ محمد علی طهرانی - اولاً از آقای مخبر خواهش دارم در موقع جواب یکقدر ملاحظه نازا کت رابفرمایند که صورت مجلس خارج از نزاکت نباشد و مثل آن دفعه در موقع دفاع يك تمبیرات خوبی شده باشد

اولاً آمدم بنده نمی خواهم وقت مجلس را مثل آقای کازرونی تلف کنم بنده عرض میکنم از روی حساب تا آخر سال قریب بیست و دو هزار تومان بیشتر پول ندارید آنوقت می گوئید پنججاه هزار تومان برای ولایات اختصاص داده شود !! البته همه موافقت باین مسئله ولی برای امسال مورد ندارد برای سال آتی

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده الحاقیه پیشنهادی آقای روحی - آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع قلیلی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد ماده الحاقیه پیش نهادی آقای طهرانی و جمعی از آقایان نمایندگان قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

اینجا باین پیشنهاد می نمایم که ماده الحاقیه ذیل بر مواد قانون بودجه علاوه شود

ماده الحاقیه - وزراء مکلفند مادامی که در جزو منتظرین خدمت وزارتخانه اشخاص هستند که از هدهه شغلی بر میآیند اشخاصی خارج را بعنوان کنتراست استخدام نمایند مگر در فن مخصوص متخصص باشند که در هدهه منتظرین خدمت یافت نشود

رئیس - راپورت کمیسیون راجع به این ماده قرائت میشود

(شرح آتی خوانده شد)

کمیسیون بودجه پیشنهاد آقای آقای شیخ محمد علی طهرانی و جمعی از نمایندگان محترم را مورد مطالعه قرارداد و چون ضمیمه این ماده را در قانون بودجه مملکتی می مورد میدانند لذا نمیتوان موافقت نماید

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - با آنکه در مواقعی ولی باریت کمیسیون مخالفم

رئیس - باریت کمیسیون مخالفند

ضیاء الواعظین - بلی

استخدام کنند ناشی شده است ماده هفتاد و سه می نویسد

مادام که هدهه منتظرین خدمت ادارات دولتی بیش صدی پنج مقرر در ماده بیست و نه میباشد هیچ يك از وزارتخانه ها و ادارات حق استخدام عضو جدید ندارند

ماده قبل اشاره میکند با استخدام عضو جدید بعنوان کنتراست و میگوید این اشخاص جزو مستخدمین محسوب نمی شوند ولی اشاره راجع به منتظرین خدمت در آن نیست فقط از ماده ده این طور استفاده می شود که کسی را که اجیر کرده اند او مستخدم نیست

در صورتیکه ماده هفتاد و سه میگوید اگر هدهه منتظرین خدمت زیاد از صد پنج شد مستخدم جدید را نمیتوانند استخدام کنند و مستخدمینی که منتظر خدمت هستند بحالت خودشان باقی باشند لذا دولت ممنوع نیست از اینکه مستخدمین جدید را بعنوان متخصص کنتراست کند

ولی ماده الحاقیه که بنده و هدهه نفر از آقایان امضاء و پیشنهاد کرده ایم روی این زمینه است که دولت حق ندارد بعد از این بنام بوارلیت و مداخلت اشخاص را کنتراست کند و در وزارتخانه ها بکار و دارد و آنوقت عده زیاد از هدهه بخت مایه که منتظر خدمت هستند هر روز پیش وزراء بروند و تمظیم کنند و تقاضای کار و حقوق بکنند و این برخلاف انصاف و وجدان است که هدهه بی کار و منتظر خدمت باشند در حالتی که متخصص فنی هم دارند مع ذلك مستخدمین رسمی محسوب نخواهند بود یعنی دولت حق دارد يك نفر متخصص فنی داخلی را بیاورد و اجیر کند و کنتراست نماید

از این عبارت فقط این اندازه استفاده میشود اعم از اینکه جزو منتظرین خدمت يك طبیی باشد که متخصص فنی هم هست و یا مهندسی باشد که متخصص فنی هم هست یا باشد و مقصود ما از این پیشنهاد این بود که دولت حق ندارد با داشتن متخصصینی که جزو منتظرین خدمت اند اشخاص از خارج بیاورد و در نتیجه بر عده منتظرین خدمت بیفزاید

این ماده این مسئله را منع نمیکند - باینکه ماده مطلع اگر هم هم مطلع نباشیم اکثر مطلعیم و مشاهده میکنیم که مثلا در خیابان لاله زار از فلان مغازه فلان آدم را بعنوان متخصص فنی داخلی آورده اند در فلان وزارتخانه و باو می گویند برود بوارومداد و ملزومات بخرد و بنام بوارلیت و مداخلت

این اشخاص را بعنوان متخصص فنی کنتراست کرده اند و این وضعیت ناهنجار است این ماده که در قانون استخدام هست که دولت حق ندارد متخصصین داخلی را

یک نفر را می آورند و بان کار میباشند

بعد از این کار کن های ادارات باید بفهمند که با يك معنای موهوم نباشد از قانون استخدام استفاده کرد

حالا اگر قانون استخدام يك معنایی دارد و باید اصلاح شود آن امری علیحده است ولی مادام که این مواد هست نمیشود استفاده موهوم از آن کرد

این خلاصه هرایض بنده بود که عرض کردم

مخبر - بنده با فرض اینکه تمام دلایلی را که آقای طهرانی اظهار فرمودند وارد بدانم مع ذلك عقیده کمیسیون این بود که این ماده و این مطلب جایش در قانون بودجه مملکتی نیست برای اینکه اساساً این قانون بودجه برای هدهه سالته است و دو ماه دیگر بیشتر با آخر سال باقی نمائند است بملایه شما که این عقیده را دارید ممکن بود این نظریه را بطور يك ماده پیشنهاد میفرمودید

يك کمیسیون دیگری هم بود که با قانون استخدام مراجعه میکند بآنجا ارجاع میشد و حك و اصلاح میگردند ولی این بیاناتی را که آقای فرمودند بنده يك قسمتش را وارد نمیدانم

زیرا بانام فلسفه و دلالی که ایراد فرمودید باید عرض کنم که مجلس شورای ملی در دوره چهارم يك قانون دیگری هم راجع به کنتراست رئیس مایه گذارنده است و آن قانون يك ماده چهارده می دارد که اگر بان مراجعه بفرمائید رفع اشکال خواهد شد

رئیس - رأی گرفته میشود به این ماده الحاقیه

آقایانی که این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد

پیشنهاد دیگری از طرف آقای ملک التجار شده قرائت میشود

(شرح آتی خوانده شد)

نظر باینکه وزارت مایه در پرداخت حقوق وزارتخانه ها و ادارات تبعضاتی برای خود قائل شده است و منتظرین خدمت هم از حقوق شش ماهه اول سال محروم بوده اند و برای اینکه رعایتی از منتظرین خدمت شده باشد و در آخر سال هم بکنده طلبکار قانونی برای دولت تهیه نشود این بنده پیشنهاد می نماید که در فصل دوم مخصوصاً قید شود که حقوق قانونی منتظرین خدمت باید مثل حقوق مستخدمین مشغول بخدمت مرتباً در هر برج پرداخت شود

رئیس - راپورت کمیسیون بودجه قرائت میشود

(باین ترتیب خوانده شد)

کمیسیون بودجه پیشنهاد آقای سلطان العلماء نماینده محترم را مورد مطالعه قرار داده نظر باینکه عقیده انباء کمیسیون از اول امر که نسبت برعایت حال منتظرین خدمت داشتند عقیده مند بودند هر مبلغی که در باره منتظرین خدمت منظور میشود مثل مشغولین بخدمت بطور مشاهده پرداخته گردد و نظر باینکه چون کلیه بودجه مملکتی بطور درست و اعتباری است کمیسیون با وجود اظهارات شفاهی وزارت مالیه در کمیسیون و در مجلس زاید میدانست که این توضیح واضح را قید نماید چنانچه نسبت ببودجه سایر وزارتخانه ها و مشغولین بخدمت هم این قید بعمل نیامده .

بنا بر این با اینکه کمیسیون معتقد است که حقوق منتظرین خدمت مثل مشغولین بخدمت بطور مشاهده پرداخته شود .

عقیده دولت هم همین است دیگر این پیشنهاد را زائد دانستند و نمیتوانند موافقت نمایند .

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده باماده الحاقیه موافقم و دلیل هم این است که کارها را بصورت ماست مالی نباید درست کرد .

حقایق را باید گفت و تاریخ هم ضبط میکند اعم از اینکه گویند مغلوب شوی با غالب .

در همین مجلس قبل از اینکه بودجه بیاورد برای منتظرین خدمت وزات خارجه و مستخدمین قدیمی وزارت خارجه مابک رأی دادیم و دوسه چهارماه قبل از اول سنه تا آنوقت بلکه تمام حقوق هذاه السنه آنها را رأی دادیم بد بخانه یا خوشبختانه تمام اجزای منتظرین خدمت بمن کرسیدند گفتند لایحه لاغی الاعتبار بودو اعتباری ندارد بواسطه اینکه الان چهار پنج ماه است که از تصویب لایحه شما میگذرد و هنوز یکماه آن را بوضع اجرا نگذاشته اند ما باید همه روزه برویم بوزارت مالیه یا وزارت خارجه و برای گرفتن ماهی بیست و پنج تومان همه روزه از این اطاق بان اطاق برویم .

ما که تمام شئون خودمان را بدولت فروخته ایم بمجلس هم ما ماساعت کرده که پولی ماه بماه یا دوماه یا دوماه بماند هنوز چیزی نداده اند ما مکلفیم که این توضیحات را بدیم و لول اینکه دولت هم عمل نکند زیرا وقتی این توضیحات بقانون بودجه ملحق بشود مردم می دانند که ما بوظائف خودمان عمل کرده ایم حالا اگر مالیه عمل نمیکند ربطی بمانندار و ما بوظیفه ای که داریم البته عمل میکنیم و تعقیب هم خواهیم کرد از این جهت بنده این ماده الحاقیه را قابل توجهی دانم و باید ماه بماه بمنتظرین خدمت

حقوق داده شود زیرا مشاهده کرده ایم با اینکه نسبت بمنتظرین خدمت وزارت خارجه رأی داده شده مع ذلك با بانها حقوق نداده اند .

شاید این نظر را داشته اند که چون این منتظرین خدمت بی کار هستند و عملاً محتاج الی دولت نیستند از این جهت حقوق این بیچاره ها را باید عقب انداخت از این جهت ممکن است بگردد بر ج حمل و هم وزارت خانه ها حقوق گرفته باشند ولی شمام حقوق بمنتظرین خدمت نداده باشند .

مخبر - مطالبی را که آقا اظهار کردند معلوم میشود مذاکره ای که شده است درست حالی نشده اند .

راجع بوزارت خارجه که فرمودند .

مجلس شورای ملی راجع بحقوق امسال منتظرین خدمت وزارت خارجه تا کنون رأی نداده است و لازم هم نبود رأی بدهند و آن رأی که مجلس داد مربوط بچهار ماه آخر سال گذشته از بابت حقوق موقوفه بوده و بنده گمان میکنم این معطلی هم که در وزارت مالیه پیدا شده نه برای این بوده است که خواسته اند با قانون محاسبات عمومی مطابقت دهند چون بموجب قانون محاسبات عمومی وزارت مالیه که ناظر بر داخات مخارج است باید تمام لواجرا با قانون محاسبات عمومی تطبیق دهند مواد قانونی محاسبات را هم مراعات کنند .

اما اینکه راجع بمنتظرین خدمت شرحی فرمودید بنده گمان نمیکنم هیچکس مثل کمیسیون بودجه در این مسئله دقت و اهتمام داشته زیرا تمام افراد و اعضاء کمیسیون بودجه عقیده دارند و از چند ماه قبل تا کنون هم سعی کرده اند که دولت یک فکر برای منتظرین خدمت بکنند و عقیده آقایان هم این است که بطور شریه بحقوق منتظرین خدمت پرداخته شود .

اما ملاحظه بفرمائید که این توضیح واضح در اینجا جا دارد یا ندارد .

عقیده کمیسیون اینست که جاندارد و لازم نیست برای اینکه در این بودجه وقتی که حقوق مشغولین خدمت را نوشته ایم هیچ ذکر کرده ایم که بطور مشاهده پرداخته شود ؟

مثلا در بودجه وزارت فواید عامه یا پست و تلگراف یا جای دیگر تصویب هم کرده ایم هیچ ذکر شده که باید حقوق اعضاء اجزاء بطور مشاهده پرداخته شود ؟

خیر لازم نیست دولت هم نظرش همین است .

چنانچه وزیر مالیه هم در پشت تریبون اظهار کردند و در کمیسیون بودجه هم اظهار کرده اند که حقوق منتظرین خدمت بطور شریه پرداخته خواهد شد و خود کمیسیون هم اگر از این نظر مطمئن نبود این قید را در اینجا مینگارد در این

صورت این قسمتی را که میخواهید ذکر کنید در اینجا ناماست و بلکه مضر بحال منتظرین خدمت هم هست .

رئیس - رأی میگیریم بماده

سلطان العلماء - در صورتیکه دولت قبول کرده است و آقای مخبر هم قبول میکنند بنده مسترد میدارم .

رئیس - مسترد میدارید ؟

سلطان العلماء - بلی .

رئیس - مذاکره در مواد تمام شد فقط یک فقره نیم عشر اوقاف مانده است و باید رأی بگیریم .

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس بنده پیشنهادی تقدیم کرده بودم **شیر وانی -** بنده هم پیشنهاد دارم (پیشنهاد آقای شیروانی بضمون ذیل قرائت شد)

بنده ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم .

ماده الحاقیه - عوائد نیم عشر اوقاف علاوه بر بودجه مصوبه اختصاصی بصحبه و معارف ولایات خواهد داشت . وزارت معارف مأمور است که بانصوب شورای معارف مصرف نماید .

رئیس - قبلا باید بخود نیم عشر رأی گرفت بعد باین پیشنهاد .

رأی گرفته میشود به نیم عشر اوقاف ببلوغ پنجاه و دو هزار تومان .

شیخ رئیس - بنده پیشنهادی کرده ام در باب تأخیر رأی **رئیس -** چه بفرمائید ؟

شیخ رئیس - بنده پیشنهادی کرده ام و عقیده ام اینست که این قسمت بتأخیر بیفتد و بودجه بگذرد و پیشنهاد کرده ام کسب از چند روز دیگر از طرف دولت قانون آن تقدیم شود آن پیشنهاد مقدم بر این پیشنهاد است .

(پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بودجه مملکتی باستثناء پنجاه و دو هزار تومان اوقاف مطرح و ختم شود اوقاف بمانند تا از طرف دولت پیشنهاد مجلس مقدس شود

رئیس - بچه شکل این را پیشنهاد می کند ؟

شیخ رئیس - یعنی میفرمائید اشکال قانونی دارد ؟

رئیس - در فقرات ممکن نیست پیشنهاد بشود .

اگر پیشنهادی کنید باید بطور ماده الحاقیه باشد و بعد قابل توجه بشود .

شیخ رئیس - خیلی خوب ماده الحاقیه باشد . اجازه میفرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

شیخ رئیس - بنده چون ملاحظه کردم در این چند روزه که مذاکره شده است آقایان راجع بنیم عشر اوقاف اظهار

کردند و این هم از دو جهت است یکی اینکه مطلب اصلا از مجلس بعنوان قانونی نگذشته .

بعضی اوقات آقای مخبر هم که مدافعه میکنند مهاجمه میکنند که پارسل رأی داده آید .

در صورتیکه آن رأی اجازه خرج بوده و قانون و قانونگذار آن مدت معینی دارد که در نظامنامه است و در قانون اساسی هم مصرح است که باید مطابق آن ترتیب بیاید مجلس بگذرد و آن قانون اوقاف هم که گذشته راجع بظنرات است .

بنابر این اخذ نیم عشر اوقاف یک قانونی است و میل بنده ندارم که این حق قانونگذاری از مجلس سلب بشود باید بشکل قانون از مجلس بگذرد .

نه بعنوان اجازه خرج یا دخل . که اگر مطالبی هست بایک نظریات عینی درش مطالعه بشود .

و هر قسمتش قابل تصویب است تصویب بشود و هر قسمتش نیست رد بشود و عقیده ام این است که این قسمت بماند و بقیه بودجه رأی گرفته شود بگذرد و اگر خبر آقایان می خواهند بودجه معطل شود و میل دارند باین قسمت هم رأی گرفته شود آنهم بسته بنظریات خودشان است و بیش از این بنده عرضی ندارم .

مخبر - ولی بهتر از این فرمایشی که خود شاهزاده اظهار کردند نیست که فرمودند بنده عرضی کرده ام بنیم عشر اوقاف پارسل رأی داده آید .

در صورتیکه نیم عشر اوقاف پارسل جزو بودجه مملکتی بوده است و باین جهت این اظهاری را که ایشان کردند بنده نذمتام .

ولی راجع ببیشنهادشان بنده حاضرم و بیون می کشم که قسمت نیم عشر موضوع شود و در بودجه رأی گرفته شود و این قسمت بماند برای بعد .

رئیس - دوفقره پیشنهاد هست که باید تکلیفش معلوم شود .

شیروانی - این پیشنهاد بماند برای بعد یک پیش نهاد دیگری در موضوع نیم عشر تقدیم کرده بودم .

رئیس - پس می گیرید ؟

شیروانی - بلی .

رئیس - پیشنهاد آقای یاسانی قرائت می شود .

(بضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم - پنجاه و دو هزار تومان نیم عشر اوقاف در جزو جمع عایدات وزارت معارف قلمداد شود .

رئیس - بفرمائید .

یاسانی - عرض می شود . از مجلس شورای ملی یک قانونی گذشته ماده شش آن قانون نظارت دولت را در اوقاف مملکت تصویب کرده است و این قانون باید اجرا شود و وقتی که اجرا شود باید دولت یک حق النظاره از اوقاف بگیرد

بنده عقیده ندارم این حق نظارت جزء مایات عمومی بیاید و پیش نهاد کرده ام که در جزء عایدات خود وزارت معارف و اوقاف قلمداد شود مثل تومانی یک عباسی و خرواری یکقران باشد

یا اینکه باید قانون را لغو کنید و آن وقت مسئله نیم عشر رأی ندهید

والا اگر بخواهید این قانون عملی شود البته باید وسائل نظارت دولت را در اوقاف فراهم کنید

زیرا یک مملکتی که میخواهد خودش را اداره کند البته وجوه لازم دارد و هیچ مجوزی هم ندارد که از مایات عمومی صرف امور خیریه بکند و اوقاف یک شبهه ای است از امور خیریه و باید خرجش هم از خودش در بیاید و از مایات عمومی نشود صرف اوقاف کرد

مدعی العموم هم نمیتواند وظیفه رئیس اوقاف و ناظر اوقاف را انجام دهد و اگر بخواهد این قانون عملی شود باید مخارج اوقاف را از خودش بیرون بیاورد و از مایات عمومی نمیتوان خرج کرد

مالیات عمومی باید خرج تأمینات و انتظامات مملکت بشود

اوقاف یک خرجی است خیریه و باید خرجش از خودش بیرون بیاید و بعقیده بنده باید بجای نیم عشر یک عشر گرفته شود و می بایست در آتیه این املاک موقوفه که استهلاک کرده اند بتدریج ازید غاصبان منتزع شود و اشخاصی که طرفدار اوقاف هستند باید رأی بدهند باین نیم عشر تا اوقاف اداره شود والا اگر چنانچه همین طور باقی بماند چند سال دیگر هیچ موقوفه باقی نماند

مخبر - در صورتی که خود موضوع نیم عشر را ما قبول کردیم که بماند برای بعد دیگر این پیشنهاد آقا هم فعلا مورد ندارد و ممکن است حالا مسترد بفرمائید و در موقع رأی گرفتن به نیم عشر مجدداً پیش نهاد کنید

یاسانی - بنده مسترد میدارم

رئیس - پیشنهاد شاهزاده را آقای مشارعظمی بطور نوشته اند اگر صحیح است رأی بگیریم

(پیشنهاد مذکور اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده الحاقیه ضمیمه قانون بودجه شود

ماده الحاقیه دولت مکلف است قانون دریافت نیم عشر اوقاف را جدا گانه تنظیم و به مجلس شورای ملی تقدیم نماید

رئیس - این را قبول میکنید آقا ؟

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس عرض کنم این محتاج نیست هر طور دولت صلاح میدانند پیشنهاد میکنند و درش مطالعه می شود و دیگر ذکرش را محتاج نمی دانم

رئیس - بسیار خوب پس میخواهید به

ماده ای که خودتان پیشنهاد کرده آید رأی بگیریم

شیخ رئیس - آقای مخبر قبول کرده اند اگر محتاج برای گرفتن نیست مسترد میدارم

رئیس - قرائت می شود و رأی می گیریم

(مجدداً پیشنهاد آقای شیخ رئیس بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقایانی که این پیش نهاد را

بعضی از نمایندگان - مخبر قبول کردند

رئیس - مگر مخبر که قبول کردند نباید رأی گرفت

رأی گرفته میشود باین پیشنهاد .

آقایانی که تصویب میفرمائید قیام نمایند (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

رأی گرفته میشود بماده اول ببلوغ بیست و سه میلیون و ششصد و هشتاد و شش هزار و چهارصد و بیست و پنج تومان

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمائید

(اغاب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

در ماده دوم که رأی گرفتیم در مبلغی که بنده عرض کردم اشتباهی حاصل شده بود .

بنده عرض کردم بیست و سه میلیون و هشتصد و چهار هزار و دویست و هشتاد و هفت تومان در صورتی که بیست و دو میلیون بوده است

بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد

رئیس - آقای تقی زاده اظهاراتی دارند

تقی زاده - بنده بعضی ملاحظات مختصری دارم و ترجیح دادم که در آخر مذاکرات اظهار کنم و خیلی خوشوقتیم که بودجه از مجلس گذشت و بنده از اول تا آخر در تمام موادش از موافقین بودجه بودم حتی در همان یکی دو ماده که رد شد یا با تکلیف ماند از موافقین بودم و البته در این وقت سال نمی شد یک تغییر مهمی در بودجه داد

زیرا مبلغی از عایدات گرفته شده و مبلغی هم خرج شده و هر قدر از عایدات یا از مخارج کسر شود دولت دچار اشکالات می شود

ولی بنده نمیخواهم این موقع را بگذارم فوت شود بدون اینکه چند ملاحظه مهم در اساس بودجه عرض کنم تا اینکه برای سال آینده در نظر گرفته شود و مفید واقع شود

اینطور که ما عایدات میگیریم و صرف می کنیم به این ترتیب کار مملکت بجائی

نمیرسد

یعنی یک یولهانی از مردم می گیریم و بیشتر آنها را در بین یک جماعت دیگری تقسیم می کنیم که آنها اعضاء و اجزاء اداراتند

بعضی از آقایان در اساس جمع آوری مایات ایراداتی کردند و بنده در خرج هم عرض میکنم

زیرا اگر طرز مایات گیری در وزارت مالیه ما بقدری منظم شود که بمنزل یکی از بهترین ملل متمدنه بشود یعنی تمام این مایات را بلکه بیشتر آنرا به بهترین طریق جمع آوری کنیم و بدست مستحقین بدهیم و بوقوع خودش هم خرج شود

معملاً با این ترتیب اگر کسی سال دیگر هم مداومت بدهیم فایده ندارد و قدمی برای ترقی مملکت برنداشته ایم فقط یک مشت پول از مردم مخصوصاً از ولایات و بالاخص از دهات گرفته میشود و صرف امور جاریه میشود و البته هم باید بشود

ولی این ترتیب فایده مهمی برای مملکت ندارد و یک قسمت بیشتر از این مایات با بطور شهری به یا مستمیری و با حقوق مستخدمین صرف میشود

ولی در هر دو نظر بعجز و فقر آن اشخاص و مستخدمین است که میگیرند

ولی مملکت دارالجزیه نیست ممکن است خیلی از اشخاص بهترین و دقیق ترین احساسات دولتی را داشته باشند

ولی همیشه باید در نظر گرفت که احساسات انسانی خیلی خوب است ولی کار سیاسی نیست و بدر امر سیاسی نمی خورد یعنی برای ادارات مملکت آن احساسات بدرد نمیخورد و باید پولی که از مملکت گرفته میشود بصرف مردمی که پول را میدهند برسد

بعقیده بنده نقص عظیمی در بودجه ما هست و آن عبارت از این است که ما سه مطلب داریم و باید وجوهی که از این مملکت گرفته میشود اقلاً قسمت بزرگش را صرف این سه مطلب بکنیم که مملکت و موات راحت شود و روی سعادت را ببیند

ولی متأسفانه برای آنها خیلی کم خرج میشود و حتی میشود گفت که بعضی از آنها در حکم صفر است مثل معارف و بنده نمیخواهم این فرصت را فوت کنم بدون اینکه یک کلمه در این باب بگویم

برای معارف آنچه که خرج میشود حقیقه شرم انگیز است صد و هفتاد هزار تومان برای تمام مملکت ایران باستثنای تهران خرج میشود و باین مبلغ در پنجاه سال دیگر نمیشود

هنه با سوادان این مملکت را از صدی یک که حالیه تعیین میشود صدی سه را بنده و برای اینکه واقفاً مملکت ترقی کند و با سعادت شود و مقاصد عالی و پاکیزه ای که آقایان در نظر دارند اول شرطش این است

که مردم باسواد شوند و اقلاً سه میلیون یا در این موقع که مالیه ما ضعیف است دو میلیون باید برای معارف شود

لازم نیست ما مملکت خودمان را مقایسه با ممالک بی ثروت و بزرگ دنیا کنیم ولی در همسایگی ما مملکتی هست که آنها هم مسلمان هستند و مملکتشان حالا از مملکت ما کوچکتر است ولی عایدات شان تقریباً سه برابر عایدات ما است یعنی ۲۳۱ میلیون عایدات داریم آنها هفتاد میلیون تومان عایدات دارند و آنها هفت میلیون تومان برای معارف صرف می کنند

پس از این فرار این مملکت باید دو میلیون برای معارف صرف کنند

مطلب دیگر راجع بفواید عامه است که برای مملکت حاصل آور است و مهمترین مسائل مسئله راه است و برای راهها و آباد نگاهداشتن آنها یازصد و هشتاد هزار تومان بیشتر صرف نمیشود و با این مبلغ آن راههای موجودی راهم که بدست ماداده اند دارد خراب می شود

مطلب دیگر امور صعبه است در این مملکت مالاریا دارد قتل عام می کند و هم چنین گاومیری و غیر ذلك در همان مملکت همسایه که ذکرش را کردم يك چنك بزرگی اعلان کردند بر ضد مالاریا چون آنها با یک قدم بیشتر از ما جلوتر نیستند میشود مثال آورد

برای ساختن راه و برای نشر معارف و جنگ بر ضد مالاریا يك قسمت بزرگ بودجه شان صرف می کنند

یکی از چیزهایی که قطعاً باید در بودجه منظور گردد کم کردن باج راه است این نه تنها يك مایات بیجا و ظالمانه است بلکه مضر با اقتصاد مملکت است

و خوشوقتیم که بتوانم بگویم که در کمیسیون اقتصادیات ما موافقت نظر رئیس کل مالیه و وزیر مالیه نباشد که در اندک زمانی تعدیل داده شود بلکه شاید تا آخر سال آتیه بگلی موقوف شود

خیلی از آقایان اینجا خیلی آرزوهای زیادمگر فرمودند که هر کس البته این آرزو ها را دارد

مثلا بعضی ها میفرمایند که در تمام مملکت باید قوای تأمینیه داشته باشیم حتی در قصبات کوچک میخواهیم راه داشته باشیم و می خواهیم خط تلگراف در جاهایی که نداریم داشته باشیم ولی البته همه اینها با پول میشود و بدون پول نمیشود بنده از اول مذاکره در بودجه در مجلس تا کنون آنچه گوش دادم متأسفم که بگویم با اظهارات خیلی خوبی که شنیدم يك گناه عمی در این باب شنیدم که آن اصلاحات و آن چیزهایی را که پیشنهاد می کنند باید باشد از کجا باید باشد ؟

آیا آن چیز هائی را که در بودجه پیشنهاد شده باید حذف کرد یا اینکه يك ماليات جدیدی وضع کرد؟

مادر این مجلس بدبختانه يك علت بزرگ فنظر بنده میرسد که در مذاکرات خودمان داشته ایم و اگر این مسئله جاری بشود مشکل میدانم که بهیچ اصلاحی موفق شویم.

ماه کار داریم در این مجلس یکی میخواهیم اصلاحات تازه و تاسیسات تازه بکنیم و هر روز هر کلمه ای که میگوئیم پنجاه هزار تومان چهار هزار تومان بیست هزار تومان بدولت تحمیل کنیم یعنی خرج را علاوه میکنیم میخواهیم در فلانجاهادلیه باشد ده هزار تومان بصدیق دولت حواله میدهیم.

میخواهیم در فلانجا خط تلگراف باشد این هم بیست هزار تومان خرج دارد ولی از آنطرف دو کار دیگر داریم که متصل پیشنهاد میکنیم که فلان ماليات موجود حذف شود یا فلان عایدی را منقحیم که زده شود و اگر این سه روش را بخواهیم ما بیش بگیریم یعنی مالیاتهای که در خارج داریم و مالیات جدید هم وضع میکنیم و متصل اصلاحات بخواهیم يك قدم اصلاح نمیرسیم البته شماره قدر جدوجهد کنید ممکن است مالیاتهای که امروز گرفته میشود و تعدیل نشده و عادلانه نیست ممکن است بعضی را حذف کنید ولی باید يك ماليات عادلانه ترو جدیدی جای آن بگذارید.

ممکن است بعضی مخارج که مرتب نمیشود با ترتیب بهتری آن مخارج بشود ولی برای معارف که قدر بزرگ است برای مملکت با همین چیزی که ایشان آوردند مثلا مریضخانه هارا ما نمیتوانیم منحل بکنیم و فوراً مریض هارا نوبی کوچه بگذاریم این چیزهایی که هست گمان نمی کنم بشود فوراً آنها را حذف کرد آهم باین زودی

بنابر این البته لازم است ما منابع جدیدی پیدا کنیم و بنده گمان میکنم باید خود را حاضر کند منابع عایدات جدیدی که با پیشنهاد میشود يك قلم بنظر به او نگاه نکنند اگر اصلاح میخواهد در آن بکند بکنند

ولی بکلی نباید آنرا منظور نظر قرار ندهد در مملکت ما بهتر این است که برای هر مالیات جدیدی يك محل خرجی درست بکنیم اگر چه این ترتیب برخلاف ترتیب سایر ممالک متمدنه است

ولی در این مملکت اگر بدون این که محل خرج معین کنیم عایدات را زیاد بکنیم اگر ده میلیون بیست میلیون هم باشد این ادارات دهان خودشان را باز کرده اند

و فوراً صرف آنها می شود. يك نکته دیگر راجع بمسائل اصلاحی است که آقایان هر کدام يك چیزی را واجب تر میدانند و اظهار میکنند.

بنده میخواهم عرض کم این مطالب با هم جمع نمیشود برای اینکه يك روز مادر ضمن نطق مان میگوئیم عدلیه مهمترین چیزها است و مهمترین در زبان فارسی و سایر زبانها يك چیز است و همه چیز نمیشود مهمترین باشد.

مثلا یکی میگوید عدلیه مهمترین چیزهاست همه میگویند صحیح است فردا هم یکی دیگر میگوید معارف مهمترین چیزهاست باز همه میگویند صحیح است و هم چنین خط تلگراف و غیره وقتی که همه صحیح شد آنوقت باید يك عایدی داشته باشیم که همه این کارها را بکنیم.

اگر بخواهیم بیست میلیون مالیات جدید درست کنیم که این مملکت با این فقر و فاقه تاب نیاورد.

اگر راه آهن می خواهیم بکشیم چندین کزور خرج دارد مقدرات این مملکت دست این مجلس است.

باید سعی کنیم به بیشترین مهم ترین کدام است اگر کسی وقتی از عدلیه صحبت کند که مهم است بنده عرض نمیکنم مهم نیست.

البته مهم است و هیچکس هم نمیتواند جرئت داشته باشد که جسارت کند و بگوید مهم نیست.

ولی اگر در پهلوی معارف بگذارید مهم نیست چرا برای اینکه ممکن است مثلا در چهارم پنج سال دیگر هم میرزا علی بنقی خان رئیس عدلیه آنجا آقا شیخ اسدالله حاکم شرع قدیم بعمل مداومت دهد و هیچ دنیا هم خراب نمیشود.

مدرس - مردم نباید آسوده باشند.

تقی زاده - این مملکت صد سال دیوانه خازه نداشت و حکام شرع عمل میکردند بعد گفتند عدلیه باید قانونی و مرتب شود.

البته لازم هم هست در قانون اساسی هم گفتند ولی این را باید از مرز بگیرند ولی عقیده بنده این است که معارف باید زودتر جلو رود برای اینکه عدلیه و ساختن راه و کشیدن تلگراف لازمه اش داشتن اشخاص با سواد است و برای اینکه تلگراف کشنده خوب داشته باشیم و مجلس و وکیل خوب داشته باشیم باید مردم سواد داشته باشند.

امابه بخشد مقصود آقایان حاضرین در این کلمه که می خواهم عرض کنم نیست بنده هر وقت پیش خود تصور میکنم خیال میکنم که عموم مردم مملکت صمیمی نیستند در اینکه میگویند معارف لازم است

برای اینکه اگر راست باشد و همه همراهی داشته باشند باید يك قدری هم نتیجه ظاهری داشته باشد مثلا بعضی چیزها را همه لازم میدانند تشبیه میکنم بامور شرعی مثل نماز را که میخوانند.

مثلا زکوة که همه آنرا صحیح میدانند و عملاً منسوخ است اما در شرع مقامی دارد که هیچکس نمیگوید صحیح نیست اما هیچکس زکوة نمیدهد معارف هم همینطور است يك اسمی در این مملکت داده که از هر کس میبیرسی میگویند لازم است اما کجا است که لازم است.

این مجلس که نشسته و بیست و سه میلیون برای خرج مملکت تصویب میکند آنوقت صد و هفتاد هزار تومان از چهل و شش کروبر برای معارف تمام مملکت میدهد پس کدام اهمیت را معارف دارد؟

بالاخره مقصود بنده چنانچه کردم مخالفت با بودجه حالیه نیست ولی حتی الامکان هم نمیخواهم آن چیزی که برخلاف عقیده اساسی من است و آن عبارت از منقح خارج از دستور است اجرا کنم.

لذا این موقع را مغتنم شمردم که در موقعی که بحمد الله بودجه گذشته است در این باب دو کلمه حرف میزنم و عقیده بنده این است که مجلس يك قطعنامه اخذ کند و اگر هم در همین امروز این رأی را نمیدهند متفق شوند که انشاء الله برای سال آینده بودجه معارف زیاد تر باشد و بیشتر برای معارف و اقتصادیات و صبحیه پول خرج شود.

در این مملکت ما گرفتار يك اشکالاتی شده ایم و آن این است که از اول حمل که صحبت می کنیم که مدارس در آذربایجان یا در شیراز باید درست کنیم جواب می گویند بودجه امسال گذشته در بر ج نور هم میگویند بودجه امسال گذشته

ما باید منتظر باشیم در تمام سال یکی دو هفته که بودجه سال آتی نوشته میشود پیدا کنیم بلکه در آن موقع کاری بکنیم که نگویند باشد برای سال آتی و بنده مدتی است منتظرم که بودجه هلهاله سنه کی تمام میشود و بودجه سال آتی که نوشته می شود که پیش از نوشتن دست و دامان دولت را بگیریم و خواهش کنیم که این سه مطلب اساسی را که سعادت مملکت روی آن است و ترقی و حاصل خیزی مملکت مبنی بر او است ملاحظه کنند و بنا بر این اگر عایدات جدید هم احداث کنند ما با کمال میل تصویب کنیم بشرط اینکه در ذیل آن قانون مالیات دو چیز را بنویسند اولاً بنویسند این برای معارف ایالات و ولایات است و ثانیاً بنویسند مخارج اداری (با اصطلاح طهران) نخواهد شد و در این باب از مذاکراتی که شده است بنده امیدواری دارم که دولت و وزارت مالیه هیچ مخالفتی

نداشته باشد.

اگر مجلس حاضر شود که عایدات جدید را بدون مخالفت تصویب کنند و اگر اصلاح لازم دارد بکنند برای این کار وزارت مالیه و دولت با کمال میل حاضر خواهند بود که آنها را پیشنهاد کنند و البته مجلس این رويه را نباید اتخاذ کند که آنچه وزیر مالیه به مجلس پیشنهاد میکند یا بودجه باشد یا مخارج باشد یا عایدات جدید رد کند و چون البته بعضی چیزها در بعضی وزارت خانه ها غیر مرتب است.

مثلا اگر امین مالیه کرمان فلان مالیات را درست نگرفته است مجلس نباید نسبت به وزارت مالیه يك رويه خصوصت آمیزی بیش بگیرد اینها ما را بجائی نمیرساند باید کمک کنیم که عایدات جدید مان زیاد شود و برای او مجلس هائی درست کنیم.

بنده بیش از این عرضی ندارم و امیدوارم آقایان منقح شوند که بودجه سال آتی را قبول نکنند یعنی بیش از وقت اعلان کنند رأی خود را که بودجه را قبول نخواهند کرد مگر اینکه برای معارف انلا دو میلیون تخصیص بدهند و هم چنین برای راهها و اموز صبحیه.

(جمعی از نمایندگان گفتند - مذاکرات کافی است)

رئیس - اجازه میدهید رأی را بعد از تنفس بگیریم.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرید وقت گذشته است.

رئیس - بسیار خوب رأی گرفته میشود بقانون بودجه که مشتمل بر چهارده ماده است.

یاسائی - يك ماده الحاقیه هم اضافه شده بود پیشنهاد بنده و آقای تدین بود که بصورت ماده الحاقیه در آمد بنده گمان میکنم یا زده ماده میشود.

رئیس - بلی ماده الحاقیه دو تا بوده است و قانون مشتمل بر شانزده ماده می شود.

آقایانیکه تصویب میکنند در وقت سفید و الا ورقه کبود خواهند داد (در این موقع اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقراد ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۵۷ - ورقه کبود علامت رد ۲

رئیس - همه حضار هفتاد و شش با پنجاه و هفت رأی تصویب شد.

اسامی موافقین - آقایان: دیوان بیگی میرزا آقاخان نصر انقلاب - کی استوان آقا شیخ هادی شیخ رئیس - سهام السلطان میرزا یدالله خان - یاسائی - آقا میرزا شهاب الدین - سردار منصر - صدیق السلطنه - سیف الله خان اسکندری - صدر الاسلام - یحیی اللک ناصر الاسلام - سلیمان میرزا - مقوم الملك - اخگر - اعتبار الدوله - سردار فاخر - و کپل الملك - تقی زاده - شاهزاده محمد

هاشم میرزا - علائی - میرزا سلیم خان ایزدی افشار - نصرت الدوله - اقبال العمالك - معظم السلطان - نظم الملك - سردار مقم - ضیاء - الملك - امین الشریعه - قائم مقام - سر کشیک زاده - مشار اعظم - آقا سید یعقوب - امیر احتشام سردار نصرت - آقا میرزا احمد بهبهانی - سالار لشکر - ضیاء الواعظین - سردار معتمد - سید هار اعظم - شیخ الاسلام ملایری - ضیاء - الاطبا - حاج سید المحققین - امیر اعلم هرمزی - مصدق السلطنه - شاهزاده غلام حسین میرزا - حاج میرزا علیرضا - عماد السلطنه آقا شیخ محمد علی طهرانی - صدرائی - امیر اشرف - محمد ولی میرزا - حاج میرزا یحیی دولت آبادی - اسامی مخالفین - آقایان: حائری زاده - ملک الشعراء - زعیم - رئیس - اجازه می فرمائید جلسه ختم شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - جلسه آتی هر روز شنبه دستور هم لایحه عوارض بلدی.

(مجلس يك ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد)

رئیس - مجلس شورای ملی مؤتمن الملك منشی علی اقبال العمالك منشی معظم السلطان صورت مشروح مجلس یوم شنبه ۱۳۰۳ مطابق ۷ جمادی - الثانيه ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید صورت مجلس روز پنجشنبه یازدهم جدی آقای اقبال العمالك قرائت نمودند رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده قبل از تعیین دستور جلسه آتی عرضی داشتم.

رئیس - آقای کازرونی - کازرونی - بنده قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست؟

(گفتند خیر)

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - مقصود از عرایض بنده جلب